Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-09-18

Ärende
TN 2020-0160

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Fredrik Cavalli-Björkman
08-686 3904
fredrik.cavalli-bjorkman@sll.se

Trafiknämnden
2020-10-19, punkt 17

Svar på skrivelse från (V) angående kostnader för biljettkontroll

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har inkommit med skrivelse innehållande frågor om bland annat kostnader förknippade med intäktsäkring av biljettintäkter.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt skrivelse från (V) angående kostnader för biljettkontroll, inkommen 28 januari 2020.

Förslag till beslut

Förvaltningschefen föreslår att trafiknämnden beslutar följande.

1. Skrivelsen anses besvarad.

Förslag och motivering

Vänsterpartiet ställer i skrivelsen frågor kring hur mycket pengar kontrollapparaten kostar i relation till hur stor del av intäkterna den bidrar till att säkra.

Nedan besvarar trafikförvaltningen både enskilda och specifika frågor kring kostnader förenade med validering och biljettkontroll. Trafikförvaltningen menar att lyfta ut enskilda frågor och kostnadsposter rörande intäktsäkring riskerar att ge en missvisande eller ofullständig bild såsom till exempel övriga

tjänsterna och kundnyttan som är förenade med en spärrlinje och stationsvärdar. Utan stationsvärdar, automatiska spärrar och kontrollgrupper anses risken öka för att personer som inte avser att resa befinner sig innanför spärrlinjen vilket både skulle kunna öka otryggheten och öka risken för klotter och vandalisering. Olycksrisken i trappor, rulltrappor och på perronger kan också anses öka vid en öppen spärrlinje vilken kan upplevas ge en otryggare miljö för resenärerna. Stationsvärdarnas huvudsakliga uppgifter är inte att validera biljetter utan de tillhandahåller tjänster för information och försäljning samt att deras närvaro ger en ökad känsla av trygghet och trevnad vilket bidrar till kundupplevelsen.

1. *Vad kostar det årligen att upprätthålla spärrarna?*

Den årliga kostnaden för det upphandlade drift och underhållsavtalet för våra drygt 1 400 spärrkroppar uppgår till ca 20 mnkr. I beloppet ingår drift/tillsyn, rapportering, felavhjälpande och planerat underhåll.

2. *Vad kostar det att installera en ny spärrlinje av genomsnittlig utformning?*

Detta varierar beroende på stationens storlek och resenärsflöden. Utgår från att en genomsnittlig spärrlinje har 6 spärrkroppar. Installationskostnaden, här ingår: inköp av hårdvara, installationskostnader och driftsättning, är ca 1 mnkr exkl. kostnaden för valideringsenheterna.

3. *Vad är den årliga kostnaden för spärrvakter?*

Denna kostnad är tyvärr inte möjlig att uppskatta eller att ange specifikt. I uppdragsavtalet med MTR Tunnelbanan AB stipuleras att SL från tid till annan bestämmer stationernas öppethållande (vilket är kopplat till den årliga tidtabellsbeställningen). SL ersätter MTR för att hålla stationerna öppna (under de tider som beställts av trafikförvaltningen). I uppdraget ingår att ta hand om samtliga funktioner på stationen såsom bemöta kunden, ge information, försäljning av biljetter, felanmälan, städning, klottersanering etc. Detta ingår i uppdragsavtalets totala grundersättning. Enskilda tjänster kan därför inte brytas ut ur helheten.

4. Vad kostar det årligen att upprätthålla valideringsenheterna?

Den årliga kostnaden för felavhjälpande och planerat underhåll utav valideringsutrustning i spärr/buss/plattform och konduktörsutrustning uppgår till ca 55 mnkr. Utrustningen används både till kontroll och försäljning av biljetter.

5. Vad kostar det att installera en ny valideringsenhet?

En komplett installation av biljettutrustning på buss/spärr/stolpe kostar ca 10-20 tkr.

6. Vad är den årliga kostnaden för biljettkontrollen?

Kostnaden för biljettkontrollsavtalet 2019 uppgick till ca 45 mnkr. Utöver avtal tillkommer associerade kostnader på ca 35 mnkr. Dessa inkluderar b.la inkassokostnader, juridiska arvoden och kundförluster. Intäkter (fakturerade tilläggsavgifter) från biljettkontrollen 2019 uppgick till ca 51,5 mnkr. Detta innebär att nettokostnaden för biljettkontrollen blir 28,5 mnkr.

Däremot är det svårare att redogöra för hur stor den preventiva effekten är. Med den preventiva effekten avses den positiva intäktspåverkan som erhålls genom vetskapen om att biljettkontroller utförs och att man löper risken att få en tilläggsavgift om man reser utan giltig biljett.

En undersökning som genomfördes, hösten 2015, under en månads tid på stationerna Hagsätra-Stureby i tunnelbanan och syftade till att undersöka effekten av ökad biljettkontrollnärvaro. För att göra detta genomfördes inledningsvis en förmätning över tre dagar med civila biljettkontrollanter samt personal som räknar eventuella smitare. Syftet med förmätningen var att få en bild över hur omfattande fusket i området var. Därefter genomfördes ordinarie biljettkontrollverksamhet i en månads tid där åtminstone en patrull med uniformerade biljettkontrollanter alltid befann sig i området. Slutligen genomfördes en avslutningsmätning i tre dagar, med samma personal som under förmätningen, i syfte att återigen få en bild över fuskets omfattning efter att biljettkontrollanterna varit i området hela månaden.

Resultatet indikerade att fusket minskat med ca 10 procent. Det är svårt att veta om liknande effekt hade skett i den övriga trafiken, men om minskningen applicerats på hela trafiken över ett helt år hade det inneburit en minskat intäktsbortfall med cirka 30 mnkr per år.

7. *Vad är den årliga kostnaden för de vakter som följer med biljettkontrollanterna?*

Kostnaden för ordningsvakter som går vid sidan av biljettkontrollanter (för att stötta dem vid ordningsstörningar) uppgick 2019 till ca 2 mnkr.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Fredrik Cavalli-Björkman
Chef trafikavdelningen

Region Stockholm

1 (1)

SKRIVELSE
2020-01-28

Trafiknämnden

Vänsterpartiet

Angående kostnader för biljettkontroll

Det hävdas i olika sammanhang att det behövs en kontrollapparat för öka betalningsviljan och säkra intäkterna. Frågan vi i Vänsterpartiet ställer oss är hur mycket pengar denna apparat kostar i relation till hur stor del av intäkterna den bidrar till att säkra. Vad kostar spärrar och spärrvakter? Vad kostar biljettkontroller? Vad kostar hela maskineriet för att validera och kontrollera biljetter? Vi skulle vilja få svar på vad kostnaderna var för det senaste år det går att få fram uppgifter om.

Med hänvisning till ovanstående vill vi ha svar på följande frågor:

1. Vad kostar det årligen att upprätthålla spärrarna?
2. Vad kostar det att installera en ny spärrlinje av genomsnittlig utformning?
3. Vad är den årliga kostnaden för spärrvakter?
4. Vad kostar det årligen att upprätthålla valideringsenheterna?
5. Vad kostar det att installera en ny valideringsenhet?
6. Vad är den årliga kostnaden för biljettkontrollen?
7. Vad är den årliga kostnaden för de vakter som följer med biljettkontrollanterna?